

HADİS-İ ŞERİFLERDE DUA VE ŞEFAAT KAVRAMLARI

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى
سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ وَ مَنْ
تَبِعَهُ بِإِحْسَانٍ إِلَى يَوْمِ الدِّينِ أَمَّا بَعْدُ:

*el-Hamdü lillâhi rabbi'l-âlemîn ve's-
salâtü ve'süselâmu alâ seyyidinâ Muhamme-
din ve alâ âlihî ve sahbihî ecmaîn ve men te-
biâhû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn.*

Emmâ ba'd:

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Hacla, umreyle ilgili hadîs-i şerîfleri ders-
lerimizin konusu yapıyorduk. Bugün de aynı şe-
kilde hadîs-i şerîflerin okunmasına devam ede-
ceğiz.

a. Duası Kabul Edilen Beş Kişi

Abdullah b. Abbas *radiyallahu an-
hümâ'* dan rivayet edilmiş. Peygamber Efendi-
miz'in amcası Abbas'ın oğlu Abdullah, Allah
ikisinden de razı olsun, şefaatlerine erdirsin.

Kâle Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem. “Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem Efendimiz şöyle buyurdu:

خَمْسُ دَعَوَاتٍ لَا تُرَدُّ دَعْوَةُ الْحَاجِّ حَتَّى يُصَدَّرَ
وَدَعْوَةُ الْغَازِي حَتَّى يَرْجِعَ وَدَعْوَةُ الْمَظْلُومِ
حَتَّى يُنْصَرَ وَدَعْوَةُ الْمَرِيضِ حَتَّى يَبْرَأَ وَدَعْوَةُ
لِأَخِيهِ

Hamsü deavâtin lâ türeddü da'vetü'l-hâcci hattâ yusdira ve da'vetü'l-ğâzî hattâ yerceâ ve da'vetü'l mazlûm hattâ yünsara ve da'vetü'l-merîd hattâ yebree ve da'vetü'l-ehi li ehîhi bi'l-ğaybi esrau hâülâi'd-deavât ica-beten da'vetü'l-ehi li-ehîhi bi'l-ğaybi.

Sa'd b.Cübeyr'den, İbn Abbas'tan rivayet edilen sahih bir hadîs-i şerîf okudum.

Hamsü deavâtin. “Beş dua.” *Lâ türeddü.* “Allah'ın divanından reddolunmaz, geri çevrilmez, kabul olunur.”

Şu beş kişinin duası kabul olur.

Da'vetü'l-hâcci hattâ yusdire, -hatta yas-dure de olabilir.- “Hacının duası makbuldür ve

reddolunmaz. Allah yaptığı dua için; ‘Duanı kabul etmedim, istemiyorum, vermeyeceğim.’ demez, reddolunmaz.”

Hatta yasdure ev yusdire.

Sadere, yasdiru “geri dönmek” demek.

Hatta veda tavafına *tavaf-ı sader* de derler, yani “geri dönüş.” Artık hacı dönüyor; onun için o tavafın adına da “veda tavafı” denildiği gibi *tavaf-ı sader* de denir.

Demek ki hacdan dönünceye kadar hacının duası makbuldür.

Bu makbul oluş ne zaman başlar?

Ulemamızın beyanına göre; hacı evden hac niyetiyle çıkınca, beldesinden başlar, tekrar beldesine, evine gidinceye kadar devam eder. Onun için evine gelmeden evvel ta hudutlardan büyük merasimlerle hacıyı karşılamaya çıkıyorlar. Çünkü daha evine gelmedi, evine gelinceye kadar duası makbul. Duasını almak için böyle yapıyorlar.

Ve da’vetul ğâzî hattâ yerceâ. “Gazaya çıkmış olan bir mücahidin de duası makbuldür;

o da evine dönünceye kadar. Onun duasını da Allah reddetmez.”

Hacının duasını da reddetmez, gazinin duasını da reddetmez.

Ve da'vetü'l-mazlûmi hattâ yunsara.
“Mazlumun duasını da reddetmez, zulme uğramış olan bir insanın duasını da Allah reddetmez. O zulmüne, kendisine zulüm yapan kimseye karşı Allah'ın nusreti gelinceye kadar, yani zulümden kurtuluncaya kadar. Zulüm defoluncaya kadar, zulümden kurtuluncaya kadar mazlumun duası makbuldür.”

Bir yerde anlatıyorlar; muhtarın birisi muhtarlık salahiyetini kullanarak birisinin hanesini veya yerini istimplâk etmiş. O da dul bir kadınmış; “Gözün çıksın.” diye beddua etmiş.

Çok ibretli şeyler. Bunları göz önünde bulundurup hayatımızda çok dikkatli olmamız lazım. O da, “âmîn, âmîn” demiş. Karşısındaki ona; “Gözün çıksın” diye beddua ediyor. O da; “Âmîn, âmîn” demiş. Sonra da; “Köpeğin duası kabul olsa gökten kemik yağardı.” demiş. “Senin duan kabul olmaz.” demek istiyor. Ama

hayret edilecek bir şey, adamın iki gözü kör oldu.

İnsanın yapacağı işleri çok dikkat ederek yapması lazım, kimsenin hakkını yememesi lazım, kimseye zulüm etmemesi lazım. Mazlumun duası çıkar. Bizim zulmetmememiz lazım. Kendimiz zulme uğramışsak o zaman da bilelim ki mazlumun duası makbul oluyor.

O zaman ilk önce insan; “Yâ Rabbi! Madem bu zulme uğradım sen beni cennetlik et.” diye ilk önce cenneti istemeli, değil mi?

Cenneti bir garantilemeli, teminat altına almalı.

“Yâ Rabbi! Şunu isterim, bunu isterim.” diye sıralamalı.

Ve da'vetü'l-merîdi hattâ yebree. “Hastanın duası da makbuldür; iyileşince kadar.”

İyileşti mi artık bitiyor, devre kapanıyor. İyileşinceye kadar da hastanın duası makbuldür.

Onun için hastanın duasını kazanmaya da dikkat etmeli. Hasta kardeşini aramalı, sormalı, ziyaret etmeli, gönlünü almalı. “Bize

dua et; ne mutlu, senin duan makbuldür.” demeli.

Hakikaten hastanın mükâfâtları çok. Allah öteki insana hastalık vermiyor, sağlıklı yaşatırken bu insana hastalık veriyor, yatağa yatırıyor ama bu sefer mükâfât da veriyor. Sabrederse sabreden hastaya mükâfâtı çok veriyor.

Bir kere hastayı günahlarından tertemiz ediyor; anasından doğduğu gündeki gibi günahları kalmıyor. “Hadi bakalım defterin temiz oldu, bundan sonra hâline dikkat et.” diye hastalıktan öyle kaldırıyor.

Duası makbul oluyor; işte burada da gördük. Uykusu ibadet oluyor, iniltisi tesbih oluyor; ah, ah, aman, ah... İniltisi tesbih yerine geçiyor, öyle yazılıyor. Sağlıklı iken yapageldiği ama şimdi hasta olduğu için yapamadığı tüm ibadetleri yapıyormuş gibi sevap veriliyor.

Bu adam bu hastalığa düşmeden önce gece teheccüde kalkardı; yazın teheccüd sevabını. Bu adam bu hastalığa düşmeden önce günde şu kadar cüz Kur’an okurdu; yazın sevabını. Şöyle yapardı; yazın sevabı. Böyle yapardı; yazın sevabı. Talebe okuturdu, Kur’ân

öğretirdi, hadis okuturdu... Yazın sevabı, yazın sevabı. Evvelce âdeti olan yaptığı şeyleri şimdi yapamıyor; hastalığı dolayısıyla yapamadığı şeyleri, yapıyormuş gibi sevap verilir. Uyuduğu halde uykusu bile ibadete yazılır.

Onun için hastalık istenmez ama bir insana hastalık gelmişse sabredip dişini sıkmalı. Çok istifadeler var. Hastaya çok mükâfâtlar var.

Evet, hastanın da duası iyileşinceye kadar makbul. Etti dört.

Bir daha sayalım. En başta hacının duası makbul; evine dönünceye kadar. İkincisi, gazinin duası makbul; savaştan eve dönünceye kadar. Üçüncüsü, mazlumun duası makbul; zulüm kalkıncaya kadar, o zulüm bitinceye kadar. Dördüncüsü, hastanın duası makbul; hastalık geçinceye kadar.

Beşincisi de;

Da'vetü'l-ehi li ehîhi bi'l-ğaybi. “Yanında yokken, gıyabında, kendisi orada değilken bir müslüman kardeşin bir müslüman kardeşe yaptığı dua da makbuldür.”

Mesela Şimdi burada yanımızda olmayan bir kardeşimiz var, Türkiye’de, bizim komşumuz, çok seviyorduk. Burada ona dua ediyoruz. O burada değil, gösteriŐ yok, riya yok, yağcılık yok; “Adamın gönlünü alacağım.” diye yapmıyoruz. SevdieĐimiz için o burada yokken ona dua ediyoruz:

“Yâ Rabbi! Őu kardeşin Őu derdi var, o dertten kurtulsun; Őu isteĐi var, ona Őu isteĐini ver yâ Rabbi!”

Allah versin, Allah kurtarsın. Neyse, işte kardeşin kardeşe gıyabında yaptığı dua da makbuldür, reddolunmaz.

b. En Hızlı Kabul Edilen Dua

Esrau hâlâi icâbeten. “Bu duaların en çabuk olanı hangisidir?”

Allah’ın hemen ifâ ettiği, hemen istediğini verdiği bu beş kişinin duasından hangisinin duası en çabuktur?

Esrau hâlâi icâbeten. “Bu duaların kabul bakımından en çabuk olanı hangisidir?”

Tutun bakalım aklınızdan, hangisi olabilir; acaba hacının duası mı, gazinin duası mı,

mazlumun duası mı, hastanın duası mı, kardeşin kardeşe duası mı? “En çabuk hangi dua kabul olur?” diye aklınızdan bir tanesini tutun; “Bence şu.” deyin; sonra ben okuyayım.

Da’vetü’l-ehi li ehîhi bi’l-ğaybi. “Kendisi yokken kardeşin kardeşe onun için yaptığı dua.”

En çabuk kabul olan bu.

Şimdi bunlardan hangisi sizin elinizde?

“Koz” diyorlar ya, “koz elinde” diyorlar. Tabi o koz tabiri, kumar tabiri. Kağıtlar oluyor; kimisi papaz oluyor kimisi koz oluyor. Elinde koz olunca karşı taraf yeniyor. Aslında o tabiri kullanmamamız lazım. Çünkü kumar tabiri. Onu sildik. Elinde fırsat, imkân var.

Şimdi sizin elinizde bunlardan hangisi var?

Bir kere hacısunuz, hac yapıyorsunuz, hacılık duası var, hacının duası makbul. Onun için duanız makbul, bir.

Başka?

Gazi değilsiniz ama bu hac, bir çeşit cihad gibi de sevaplı, o ayrı, onu atlıyoruz. Hasta da değilsiniz, Allah sağlık âfiyet versin, sağlıklı

âfiyetle haccınızı yapın. Çünkü burada sağlık çok önemli. Sıhhatli olmak lazım. Hatta o kadar sevaplı olduğu halde hacıya Arefe günü orucunu tutmak yok. Hacı kuvvetli olacak da vazifelerini güzel yapacak.

Elinizde başka ne var?

Bir de kardeşinize dua etme imkânı var elinizde.

İki şey var; bir hacılıktan dolayı duanız makbul, bir de bir kardeşe gıyabında dua ederseniz makbul.

Onun için şimdi kendi kendinize düşünün, sevdiğiniz kardeşlerinizi düşünün, memleketteki, tanıdığınız, oradaki, buradaki kardeşlerinize dua edin. Hacı olmayan için de bu böyle.

“Birisi- “Hocam, anne babaya da olur mu?”

Hacı olarak zaten annene babana dua edersin. “Kardeşin kardeşe duası” diyor, “Müslüman kardeşin müslüman kardeşe.” duası. “Has kardeşe” de demiyor. İnsan has kardeşe de dua eder zaten. Annesine, babasına, has kardeşine zaten dua eder de bunun Allah indinde kıymetli olmasının sebebi bunların

arasında akrabalık yok, menfaat yok, bir şey yok; bunlar “Sırf Allah için birbirlerini seviyorlar.” diye, Allah onun için bu mükâfâtı veriyor.

Burada bu meseleyi iyice anlatalım. Müslümanın müslümanı Allah rızası için sevmesi çok sevaplıdır, çok kıymetlidir, çok kârlıdır, çok menfaatlidir. Çünkü müslüman müslümanı Allah rızası için sevdi mi hem bu dünyada hem âhirette çok büyük faydalar sağlıyor. Bizler birbirlerimizle ondan kardeş oluyoruz, âhiret kardeşi olmamızın sebebi bu.

Bir kere Allah, Arş-ı Âlâ'nın gölgesinde gölgelendiriyor. Mahşer günü herkes aşağıda, izdihamda, sıkıntıda iken onu Arş-ı Âlâ'nın gölgesinde nurdan minberlere oturtuyor. Sen o kardeşi sevdin, o kardeş seni sevdi, âhiret kardeşi oldunuz, ahbab oldunuz; hadi orada Arşın gölgesinde gölgeleniyorsunuz.

Şimdi biz geçtiğimiz Cuma günü geldik, Harem-i Şerîf'in yolları kapalı, avlular dolu, geçit yerlerine de oturmuşlar. Zar zor geçtik. İleri de gidiyoruz ama “İlerisi daha kalabalıksa hâlimiz ne olacak?” filan diye korka korka gidiyoruz. On bir buçuğu geçmişti, biraz geç kal-

dık, daha erkenden gelmemiz lazımdı ama olmadı. Geçtik, geçtik, geçtik. Yürüyen merdivenler de yukarı doğru iptal edilmiş. Polisler sokmuyor, askerler işaret ediyor.

“Hadi şu tarafa doğru gidelim.” dedik, sarayla aradaki o aralığa doğru gitmeye başladık ama şöyle baktığın zaman orası da kalabalık görünüyor. Neyse, yarı yolu gittik, bir de baktık ki yürüyen merdivenin arka tarafından yukarı çıkmaya müsaade ediyorlar. “Yukarıda yer buluruz inşaallah. Hadi çikalım.” dedik.

Yukarı çıkacağız, millet korkusundan yürüyen merdivenlerin merdivenlerine bile oturmuş. “Başka gölge yer bulamam.” diye o yürüyen merdivenin şu masaüstü kadarcık yerine, yetmiş santim boya “Allahu ekber” diyecek, namaza duracak, orayı zapt etmiş. Sen zor geçiyorsun. Yürüyen merdivenler de onların yüzünden çalışmıyor. Üst kata kendi gayretinle çıkıyorsun, merdiven çıkarmıyor.

Neyse, zar zor -çocuk da vardı yanımızda, onu kollayarak- üst kata kadar çıktık. Askere de sorduk; “Üst kata çıkıyoruz ama aynı izdiham orada da varsa fena olacak.”

Asker dedi ki; “Üst kat bomboş.”

Vadı’ diyor; “feza, geniş bir boşluk, bomboş” diyor.

Millet yollara oturmuş, bilmiyor. Üst kata çıktık; “Oh, elhamdülillah” dedik. Bir de orada tanıdığımız birisi vardı, onun dairesine gittik. Hem gölge hem mükeyyif; hem rahatlık hem de özel ses cihazı koymuşlar. Sesi de rahat duyduk, hutbeyi de rahat dinledik, elhamdülillah. İyi oluyor; özel muamele görmesi, insanın hoşuna gidiyor.

Mahşer yerinde aşağıda millet birbirine girmişken, üryan, çıplak, terden yerler ıslanmış, ter dizlerine gelmiş, boğazına gelmiş, ağzının hizasına, kulağının hizasına gelmiş, güneş tepesini kaynatıyor, sıkışık; Mahkeme-i Kübrâ’yı bekliyorlar;

“Acaba halimiz ne olacak?” diye korkuyorlar.

Öyle bir günde; “Acaba Cenâb-ı Hak’kın hükmü ne olacak?” diye korkudan insanların titreştiği, korktuğu günde Allah bazı kullarını Arş-ı Âlâ’sının gölgesinde gölgelendirecek, nurdan minberlere oturtacak.

Yüzler nur, elbiseleri nur, oturduğu koltuklar nur, her şeyi nur, aşağıdan mahşer halkı yıldız gibi yukarıya doğru onlara bakacaklar, bizim yerden yıldızları seyrettiğimiz gibi aşağıdan yukarıya bakacaklar, merak edecekler;

“Bunlar kim? Peygamberler mi acaba? Şehitler mi acaba? Arş’ın gölgesinde bunlara bu kadar yüksek makamlar verilmiş. Kim onlar?”

Birbirlerini Allah için seven, âhiret kardeşi olan, *el-mütehâbbûne fillâh* denilen insanlar. “Birbirini Allah için seven insanlar.”

Şu dereceye bak, şu güzelliğe bak! İnsan bunu istemez mi?

İşte onun için “ihvan” ne demek?

Ihvan, “kardeşler” demek.

Arapça’da *eh* “kardeş” demek, *ahi* “kardeşim” demek, *ihvan* “kardeşler” demek.

Niye ihvan oluyoruz?

c. Allah c.c. İçin Birbirini Sevenlerin Cennetteki Ödülü

“Âhirette böyle olalım.” diye.

Arş'ın gölgesinde gölgelenecek. Birisi cennete gitti; ötekisini kurtaracak. Birisinin cennette derecesi çok yüksek, ötekisinin aşağıda. Allah, aşağıdakinin derecesini; “Kardeşinin yanına kadar gidebilsin.” diye ona kadar yükseltecek.

Bunlardan bir tanesi cennetteki köşkünün balkonuna çıktığı zaman, cennetin loş, gölgelik yerleri aydınlanacak, pırıl pırıl ışıyacak. O zaman cennet ehli anlayacaklar;

“Birbirini Allah için seven mübarek insanlardan bir tanesi köşkünün balkonuna çıktı da etrafa ışık saçıyor; onun için bu gölgelikler aydınlanıyor. Şunu seyrana gidelim, seyredelim” diyecekler.

Allah için birbirini seven insanların yüzüne bakmaya gidecekler. Onun için Allah için sevmek bu kadar güzel bir şey. Birbirlerine yaptıkları dualar da makbul. O ona dua ediyor, o ona dua ediyor:

“Yâ Rabbi! Sen şu kardeşimi affeyle, mağfiret eyle, işini rast getir, vücuduna sıhhat âfiyet ver.” vesaire, vesaire.

Evet, iki tane imkânınız var. Bir; hacı olduğunuz için duanız makbul. İki; Türkiye'deki âhiret kardeşi olduğunuz başka kardeşlerinize dua ederseniz, onlara da duanız kardeşlikten dolayı makbul. Onlar da size dua ederlerse o da makbul tabi. Telefon edin; "Siz bize dua edin, biz size dua edelim." diye anlaşma yapın.

Bu işte karşılıklı büyük kâr var.

"Hocam, biz Ümmet-i Muhammed'e diye, dua ediyoruz."

Tamam, öyle bir dua var.

Peygamber Efendimiz *sallallahu aleyhi ve sellem* buyuruyor ki;

"Duanın en faziletlisi, en sevaplısı *Allâhümme'rham Ümmete Muhammeden rahmeten âmmeh*. 'Yâ Rabbi! Ümmet-i Muhammed'e umumi bir lütfedişle, rahmedişle rahmeyle.' diye dua etmektir."

Tamam, bu ayrı; umumi duayı yine yap.

Ama bir de kişiye özel olarak yapılan özel dua makbul. Ashaptan, tâbîinden, tebe-i tâbîinden, evliyâullahtan öyle kimseler var ki

kendisine dua ısmarlamış olan kimseleri, altmış kişi, yetmiş kişi ismen sayarak dua ediyorlar. O da ayrı bir şey.

İnsan rahatsızlandığı zaman doktora gidiyor, bir derdi olduğu zaman bir arkadaşına gidiyor. Kardeşin kardeşe özel ihtiyacı oluyor. “Ümmet-i Muhammed’e umumi olarak rahmeyle.” demen ayrı o kardeşimize tam yarayacak şekilde dua etmen ayrı.

“Yâ Rabbi! Sen onun işini rast getir, hastalıktan kurtar, ticaretindeki sıkıntıyı gider; çocuğunu hayırlı evlat eyle, ailesinde biraz sorunlar var, meseleler var, onları düzelt. Melek gibi kızı var, süslenmediği, boyanmadığı, sokağa çıkıp kırıtmadığı, sıırtmadığı için kimse kıymetini bilmiyor; ona hayırlı bir kısmet ver; falanca kardeşim; “Bizim oğlan büyüdü, hala bir yuva kuramadı.” diyor. Oğlunu hayırlı bir gelinle karşılaştır da iyi bir yuva kursun. Filanca kardeşimizin çocuğu olmuyor; sen ona hayırlı bir evlat ver.”

Nasıl hoşuna gider.

İhvanımızdan bir kardeşimiz vardı. Çocuğu büyüdü, yedi yaşına kadar konuşmadı.

Hani bir yaşında, iki yaşında çocuk konuşmaya başlar. Konuşunca çok güzel oldu.

Türkiye'den tanıdıklarımız var, üç sene, beş sene, yedi sene, evlenmiş, kaç sene geçmiş çocuğu olmamış. Çocukları oldu, elhamdullillah. İyi oluyor. Böyle özel durumu olan, hususi derdi olan kardeşlerimizi hatırlayın, onlara dua edin. Bakalım ne olacak. Görelim Mevlâ neyler...

“Hocam, bu güzel de buraya gelirken de çok paralar harcanıyor, az da değil. O paraları da nelerle kazanıyoruz, harcanıyor. dersiniz Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem Efendimiz* de buyurmuş ki;

النَّفَقَةُ فِي الْحَجِّ كَالنَّفَقَةِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ الدِّرْهَمُ
بِسَبْعِ مِائَةٍ ضِعْفٍ وَإِنْ أَنْفَقُوا أُخْلِفَ عَلَيْهِمْ
إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يَقُولُ لِمَلَأَكْتِهِ أَخْلِفُ لَهُمْ مَا
أَنْفَقُوا

en-Nefakatü fi'l-hacci ke'n-nafakati fi sebîllahi ed-dirhemü bi seb'i mieti dı'fin ve in enfaku uhlife aleyhim. Inna'llâhe teâlâ yekûlü limelâiketihî ahlifü lehüm ma enfekû.

Ahmed b. Hanbel veb. Ebû Şeybe *Müsned*'lerinde bunu rivayet etmişler.

Hacının masrafları, nafakası, harcadığı paralar ne gibidir?

Cihada sarf edilen para gibidir. Fî sebîlillah cihada sarf edilen para gibidir. Fî sebîlillah'tır.

Ne oluyor? Onun hesabı, miktarı, kat sayısı nedir?

ed-Dirhemü bi-seb'i mieti dî'fin. "Bir dirhem yedi yüz misli fazlası ile mükâfâtlandırılır."

Hacının harcadığı bir dirhem, yedi yüz misli, bire yedi yüz. Mükâfâtı, kazancı, bire yedi yüzdür. Bir milyon harcıyorsa yedi yüz milyon harcamış gibi.

Şimdi kaç geliniyor, bir hacının buraya gelişi Türk parasıyla ne kadar?

Bir milyon.

Mükâfâtı; yedi yüz milyon harcamış gibi, o kadar çok oluyor.

Sonra, dün akşam söylemiştik, hacının harcadığı parayı Allah ne yapacak?

Telafi edecek, yine yerine koyacak.

Ve in enfakû uhlife aleyhim. “Eğer masraf yaparlarsa ki yapıyorlar, masraflar oluyor; harcananın yerine onun telafisini, Allah verecek.”

Mükâfatı da bire yedi yüzdür.

Inna'llâhe teâlâ yekûlü limelâiketihî. “Allah Teâlâ hazretleri meleklerine buyurur ki *ahlifû lehum ma enfakû.* ‘Bu hacıların harcadıklarının yerine, keselerine harcadıklarının halefini koyun.’”

Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz, bir hadîs-i şerîfte bildiriyor ki;

Cenâb-ı Mevlâ'nın melekleri varmış, dua ederlermiş ki; *Allâhümme â'tı münfikan halefen.* “Yâ Rabbi! İnfak edene halefini ver, parasını yerine koy.” *Ve â'tı mümsiken telefa.* “Parayı hayra harcamayıp da, cimrilik yapıp tutana da telef var.”

“Harcayana halef ver, harcamayana, cimrilik yapana telef ver.”

“Halef” ne demek?

“Yerine gelmek.”

Mesela “Filanca gitti, onun yerine halefi geldi.” diyoruz; onun yerine o geliyor.

Parayı harcadı, yerine Allah başka halef, başka para getirecek, yine ziyanı olmayacak.

Tutuyor, Allah yoluna harcamıyor; harcamayana da melekler nasıl dua edermiş?

“Yâ Rabbi! Bunu telef et.”

Yangın geliyor, fırtına geliyor, kasırga geliyor, hırsız geliyor, “dünyayı saran global kriz” diyorlar, alemşümul sarsıntı geliyor, şöyle oluyor, böyle oluyor.

Bizim ihvanımızdan bir ağzı dualı, patikçi, terlikçi vardı. Bıdır bıdır hem terlik yapardı, yenisini dikerdi, diktiklerini asardı, yapılmışları gelen müşteriye satardı.

Dükkânı Kapalıçarşı'daydı, Allah rahmet eylesin, nur içinde yatsın, iyi ihvandı, sağlam, kale gibi, çelik gibiydi.

Demişler ki;

Onun dükkânı yanmadı. Allahu ekber!

Yukarıdan geldi geldi, yaktı yaktı, onun dükkânında durdu. Tahta perdeyi onun dükkânının önüne koydular.

Ama onun sözü çok, çok mühim:

“Kendisi bilir!”

Bir şey olursa yine ona da rızası var, Allah’ın takdirine itirazı yok; “Kendisi bilir; yakarsa yakar, bırakırsa bırakır ama ben malımın zekâtını verdim. Bilerek suç işlemedim, cimrilik yapmadım; verdim. Kendisi bilir!” demiş.

Allah da bildiğini işlemiş tabi, ne yapmış?
Yakmamış.

Ağzı dualı bir insandı, nur içinde yatsın, çok ciddiydi. Konuşurken de malı satarken de müşteri ile konuşurken de ciddiydi.

“Şu kadara olmaz mı?”

“Fiyatı şu kadar” derdi.

Fazla da mücadele etmezdi. Fazla da tezgâhtarlık yapıp yalan yanlış söz söylemezdi. Namaz vakti geldi mi, Bismillâhirrahmânirrahîm der, önlüğünü çıkarır, çiviye asardı. Dışarıdaki terlikleri kimse çalmasın diye içeri alır, kapıya kilidi takardı.

Namaz vakti geldi; öğlen namazı, ikindi namazı, neyse. Kapalıçarşı’da, bu ikisi var; sa-

bah namazı yok, akşam namazı bazen kış gecelerinde olur, yatsı namazı yok. Kilidi kapatırken veya terlikleri toplarken, müşteri gelirse, “namazdan sonra” derdi.

“Aman etme, işim var, bana şunu satıver.”

Namazdan sonra! Bitti. Ağzından bir laf çıkardı, değiştirmezdi.

Namazdan sonra!

“Müşteri kaçıyor!”

Kaçarsa kaçsın. O müşteriye evet dese, içeri bir girdi mi arkasından şeytan bir müşteri daha gönderir.

Şeytan insana müşteri gönderir mi?

Gönderir.

Ona kansa, içeri girse; “Namazı, cemaati kaçırsın.” diye kırk tane müşteri gönderir.

Hem de tahminime göre şeytanın işi nasıl olur? Adamı meşgul eder eder, “Şu terliği indir, bu terliği indir, ayağıma takayım.” bilmem ne bilmem ne... Ondan sonra da beğen-

mez, almaz; hem alışveriş olmaz hem de namazı kaçıır. Şeytanın işi öyledir. Kâr da ettirmez.

İçinizden birinizin aklına geldiyse;

“Tamam, ben cemaate gitmem, kırk tane müşteri kazanırım.” dediye onun cevabı bu.

Şeytan öyle, şeytanın işinden kâr da olmaz; ona aldanmamak lazım.

Evet, Allah yolunda yürüyenin hâli başka. Çok ciddi insanlar tanıdım. Çok çok ciddi, hanımefendi, yaşlı, tekke teyzesi, sağlam müslüman insanlar tanıdım. Nur içinde yatsınlar. Evliyâ, hacı teyze, eli tespihli, başı başörtülü, ciddi, tatlı dilli, güleç yüzlü, hiç kalp kırmaz, gayet yumuşak, cadaloz değil.

Öyle hacı teyzeler tanıdım ki -köyde tanıdım, köyde gördüm- vallahi saraylarda olmaz. Saraylarda sultanlar o kadar kibar olmaz. Eski den tekkelerde öyle güzel yetişirdi. O güzel terbiyeyi, edebi alan insanlar yetişirdi; takvâ ehli, edep sahibi, tatlı dilli, halim selim; hayran olmamak mümkün değil. İşte o da öyleydi.

“Kendisi bilir!” demiş, “Ben zekâtımı verdim, neylerse eyler!” demiş.

Evet. Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz'in bir müjdeli hadîs-i şerîfi daha.

d. Allah'ın c.c. Kendisine Kesin Yardım Ettiği Dört İnsan

أَرْبَعٌ حَقٌّ عَلَى اللَّهِ عَوْنُهُمُ: الْغَازِي وَالْمُتَزَوِّجُ
وَالْمُكَاتَبُ وَالْحَاجُّ

Erba'atun¹ hakkun ala'llâhi azze ve celle avnühüm el-ğâzî ve'l-mütezevvic ve'l-mükâteb ve'l-hâcc.

Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz buyurmuş ki:

“Dört insan vardır ki azîz ve celîl olan Allah Teâlâ hazretlerinin onlara yardım etmesi haktır, muhakkaktır, kesindir; mutlaka Allah onlara yardım eder.”

Dört çeşit insan.

Bir; *el-ğâzî*. “Allah gaziye yardım eder. Gazaya gidene, Allah yolunda cihada giden insana Allah yardım eder.”

¹ Kaynaklarda أربع olarak geçiyor.

Düşünün ki bizim dedelerimiz, sizin dedeleriniz Anadolu'ya Orta Asya'dan gitmişler. İşte Alparslan, Malazgirt savaşını kazanmış, yavaş yavaş, çarpışa çarpışa şurayı alarak, burayı fethederek gitmişler, oralara yerleşmişler.

Sonra bizim Osman Gazi gelmiş, Ertuğrul Gazi gelmiş.

Selçuklu sultanı onlara da; “Şu Bilecik taraflarına, İnegöl taraflarına gidin. O tarafları siz tutun, oralardaki yaylalarda mekân tutun, oraları size verdim, düşmanla da çarpışırsınız.” demiş.

Onlar da oraya yerleşmiş. Tarih kitapları böyle yazıyor. Domaniç Yaylası, Kütahya'nın Bursa tarafları, işte oralara yerleşmişler. Küçük bir beylik.

Osman Gazi okuma yazma bile bilmezmiş. Duvarda, çivide asılı olan şeyin ne olduğunu soracak kadar da habersizmiş.

“Bu ne?”

“Bu Kur'ân-ı Kerîm, Allah'ın kelâmı”

deyince sabaha kadar ayakta durmuş da, “Allah’ın kelamının karşısında yatmayayım.” demiş.

Demek ki ümmî bir adammış. Allah yolunda cihada gelmiş. Oğluna vasiyeti var. Osman Gazi’nin oğlu Orhan’a vasiyeti var:

“Evladım!” diye başlıyor nasihatler, çok güzel nasihatleri var.

Ben bir tarih kitabında gördüm, yazdım. Sonra birçok yerlere asıldı; herkes ilgi gösterdi. Çok güzel nasihatleri var.

Oraya Allah rızası için geldiği, cihad için geldiği, oğluna da onu vasiyet ettiği kesin. Çok güzel nasihatleri var. Bir gün size onları okuyayım.

Böyle zayıf bir aşiret olarak gelmiş, oralara yerleşmiş. Cihad ede, ede, ede, sonra ne olmuş?

Ta Viyana’ya kadar gitmişler. Ta Atlas Okyanusu’na kadar, Kuzey Afrika’ya kadar genişlemişler. Ta Kırım’dan yukarılara kadar gitmişler. Karadeniz’in çevresi hep onların olmuş. Akdeniz’in İtalya’dan bu yanı hep bizim olmuş.

Bunların evveli neydi?

Bir aşiret reisiydi.

Şimdi de var, Doğu Anadolu'da pek çok aşiretler var, hâlâ var. Aşiret reisi ağa, oğlu, vesaire filan. Hâlâ var. Bir aşiret reisi bak kocaman bir şey oldu.

Demek ki Allah gazilere yardım ediyor muymuş?

İşte tarihten misali.

Gaza için gelmişler; Allah da onlara yardım etmiş. Ölmek için gelmişler; Allah hayat vermiş. Mallarını Allah yoluna sarf etmişler; Allah onlara mal vermiş. Ülkelerini terk etmişler, cihad etmeye gelmişler; Allah onlara ülkeler vermiş.

Bak, Peygamber Efendimiz'in sözü tarihle ispat ediliyor. Allah gaziye yardım eder, azîz ve celîl olan Allah'ın gaziye yardım etmesi haktır. Bu bir.

İkinci;

Ve'l-mütevezzic. "Allah, evlenmeye niyet edene de yardım eder."

“Para yok, pul yok, bırak Şimdi, evlenmenin sırası mı?”

Yok, korkma. Allah evlenene yardım eder. Çünkü İslâm’a göre evlilik ibadettir. Bunlar anlamaz, bu müslüman olmayan insanlar bu işi anlamaz, kafalarına girmez.

İslâm’da evlilik ibadettir, sevaptır, kazançtır, dininin bütünleşmesidir. Onun için kişinin evlenmesine Allah yardımcı oluyor, evlenene yardım ediyor.

“Evlenene yardım etmek azîz ve celîl olan Allah’ın üzerine haktır.”

“Allah muhakkak yardım edecek.” demek.

Evlenir; Allah yardım eder. Çocuğu olur; “Ben bu maaşla bu çocukları nasıl besleyeceğim?” derken rızkı bollaşır. Hadi akrabadan birisinin bilmem nesi ölür, bir yetim de yanına gelir; “Ben kendi çocuklarıma bakamazken, Şimdi bu da geldi yanıma.” diye korkarken Allah onun rızkını onun eline verir, rızkı bir genişler, ev daha bol olur.

Esrarengiz işler bunlar, esrarlı. Akıl almaz işler. Evlenene Allah yardım eder.

Sonra?

Ve'l-mükâtebü.

Adam esir düşmüş, kaderin sevki, esir olmuş; satılmış, alınmış.

Ne olacak?

Müslüman da olmuş.

Müslüman esir alınmaz ama evvelce olan olmuş. Hem Müslüman hem de şu anda esir; falanca adamın esiri, kölesi.

Ne olacak?

Çarelerden bir tanesi; köle, sahibi ile anlaşabilir.

“Birisi beni senden satın almak istese kaçaya satarsın?”

“Beş yüz bine, üç yüz bine.”

“Tamam, ben sana o kadar parayı bulsam, seninle anlaşma yapsak, parça parça, taksit taksit ödesem olur mu, kabul eder misin?”

“Başkası olsaydı ona da satacaktım; o kadar parayı getirirsen taksit taksit seni de sana satarım.”

İşte bu çeşit anlaşmaya *mükâtebe* deniliyor.

“Şu kadar para verersen ben seni âzat ederim” tarzında köleyle efendinin karşılıklı anlaşması.

İşte bu köleye de Allah yardım eder çünkü hürriyetini kazanmak için borç altına giriyor, taahhüt altına giriyor. Hürriyetini kazanmak için kendi parasını, diyetini ödeyecek. İşte Allah ona da yardım eder; etti üç.

Dört taneye Allah mutlaka yardım ederdi, kaldı dördüncü, müjdemo isterim;

el-Hâccu. “Hacıya da yardım etmek, Allah Teâlâ hazretlerinin üzerine haktır.”

Allah muhakkak hacıya da yardım eder aziz ve muhterem kardeşlerim!

Evet, bu kadar müjde yeter. Tabi dualarınızı bekliyoruz. Hep dua edeceksiniz, söz verdiğiniz.

SORULAR-CEVAPLAR

Soru: Şeriate karşı olanlara, müslümanlara eziyet edenlere, mümkünse doğru yola gelmeleri, mümkün değilse Allah'ın gazabına uğramaları hususunda dua etmeyi düşünüyorum. Tavsiyeleriniz nelerdir?

Cevap: Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem Efendimiz zamanında iman edenlere çok eza cefa ettiler; tarih kitaplarından biliyorsunuz. İşkenceden ölenler de oldu. Peygamber Efendimiz'in kendisine de çok eza cefa ettiler, taş atıp topuğunu filan kanattılar, Taif şehrine sokmadılar, taşıyarak kovaladılar, bir bağ evine sığındı. O zaman bile Peygamber Efendimiz beddua etmedi. Ashaptan eza cefa, işkence görenlerden bazıları;

“Yâ Resûlallah! Bu müşriklere beddua et; Allah bunları cezalandırsın, kahretsin.” diye teklif ettikleri zaman da;

“Ben lanet edici bir Peygamber olarak gönderilmedim.” buyurdu.

Bunlardan anlıyoruz ki beddua etmek tarafı iyi değil de ıslahını istersin; “Allah müslümanları bunların şerrinden korusun.” dersin,

“Allah ıslah etsin.” dersin, “Müslümanları kurtarsın.” dersin, “Allah müslümanlara onları seven, Allah’a inanan, salih idareciler ihsan etsin.” dersin.

Öyle güzel dualar edersin ki Peygamber Efendimiz’in yapmadığı beddua işini yapma durumuna düşmemiş olursun.

Soru: Sigaranın her geçen gün yeni zararları ortaya çıkarken tüketimi de artmaktadır. Bununla yeterli mücadele yapılmadığı kanaatindeyim. Bu illetin önüne geçilebilmesi için ne buyurursunuz?

Cevap: Ben de tamamen, sigaranın hiç içilmemesi gerektiği ve sigara içmekle mücadele edilmesi gerektiği kanaatindeyim. Müslümanlardan çok sigara içenler var. Hacılardan da var. Camiden çıkıyor; dar çıkıyor, zor çıkıyor, kendini dışarı zor atıyor, hemen cebine davranıyor, çakmağını, sigarasını çıkarıyor, sigarasını tellendiriyor.

Sigara, öldürücü bir hastalık, öldüren bir hastalık ama yavaş yavaş öldürüyor. Ölüme götüren bir alışkanlık. Son derece kötü. Sigara

içen kimse kendisine çok zarar veriyor, vücudunu kendi eliyle zehirliyor, sorumluluk yükleniyor.

Çünkü arkadaşımızın da ifade ettiği gibi sigaranın zararını ilerici gerici bütün herkes, bütün doktorlar kesin söylüyor. Amerika’da adamın birisi akciğer kanseri olmuş. Sigara fabrikalarını dava etmiş.

“Ben bu sigara içmeye bunlar reklam yaptığı için alıştım, şimdi kanser oldum, bunların yüzünden kanser oldum.” açtığı davayı kazanmış, bilmem ne kadar milyar para almış.

Onun üzerine şimdi “Birisi daha dava edemesin.” diye Amerika’da mecburen, sigara şirketleri, sigaraların üzerine; “Bu sağlığa zararlıdır!” yazmak zorundaymış. Ve televizyonlardan, radyolardan reklamı kaldırılmış, yasaklanmış.

Onlar böyle uğraşmaya çalışıyor. Ben de; “Sigara içilmesin.” diye, sigaranın aleyhinde uğraşıyorum. Bazıları bana mektup yağıdırıyor; “Hocam sen ne karışıyorsun bizim sigaramıza?” diyor. Hele bir hocadan bahsettiler, sigarasını içiyormuş, en son bir nefes alıyormuş,

ondan sonra camın içinde, mermerin üstüne sigarayı koyuyormuş, namazı kılıyormuş, selam verince hemen sigarasını alıyormuş.

İnsaf!

Ben bunu duyunca tabi aleyhinde bir şeyler söyledim. Bana beş sayfa on sayfa mektup yazıp gönderenler oldu.

“Hocam işte tanınmış meşhur velî, hoca, hacı kimselerden sigara içenler var.” bilmem ne. “İşte senin de hürmet ettiğin, tarihte adı geçen filanca mübarek zât da içmiş.”

Ben onu bunu bilmem. Bizim numune-i imtisâlimiz Peygamber Efendimiz Muhammed-i Mustafâ *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz.

“Öyle iyi bir insan bir şeyi yaptı, o halde ben de o şeyi yapayım.” diye bir mantık İslâm’da yok.

İslâm hukukunun kaynakları, ahkâm-ı şer’iyyenin kaynakları Kur’ân-ı Kerîm, hadîs-i şerîfler, kitap, sünnet, icma-i ümmet, kıyas-ı fukaha. İşte birkaç fer’i delil daha var.

Bunun dışında; “Falanca adam bunu yapmış, ben de yapayım.” diye bir şey yok.

Adam iyidir, yapmıştır; belki zaafından yapmıştır, belki öyle yapar görünmüş ondan sonra birisini ıslah etmiştir, belki başka bir şey vardır. Ben onu bilmem, o benim delilim olmaz. Ama sigara sağlığa zararlı, vücudu tahrip ediyor. Duman koklamak haram, vesaire vesaire, birçok şeyleri var. Sigara içilmemesi lazım.

Ben o zaman dergide yazı yazdım, birileri de bana böyle mektuplar gönderince; gece bir güzel rüya gördüm. Teferruatını unuttum ama benim yaptığımın güzel olduğunu ifade eden bir rüya idi. Elhamdülillah, ben de rahatladım.

Çünkü beni tarikat yönünden sıkıştırıyorlar.

Diyor ki;

“Tarikat büyüklerimizden filanca da içmiş.”

Olsun, sigara zararlı. “Sigara faydalı” diyen bir insan yok.

Sigara çok zararlı. Onun için içilmemesi lazım. Çocuklarımızı alıştırmayalım. İçene söyleyelim. Kırk defa söyleyelim. Kırk defa içiyorsa kırk defa söyleyelim. Kırk birinci defa yine içiyorsa, kırk birinci defa söyleyelim.

Madem o hatalı işi yapmakta ısrar ediyor, biz de doğru şeyi söylemekte ısrar edelim. Peşini bırakmayalım. Azaltalım, engelleyelim. Bu içenleri azaltalım, çocukları özendirmeyelim, zararlarını güzel anlatalım, çalışma yapalım.

Çünkü bu adamlar geri kalmış ülkeleri böyle çürütüyor. Kendi ülkelerinde; “Bu iş zararlıdır.” diye yazıyorlar, büyük paralar kazanıyorlar.

Almanya’da bir kitap hediye ettiler bana, üç ciltlik, Türkiye’deki bir hocaefendi yazmış. Bu işin tarihini de incelemiş.

“Osmanlı’da bu sigara tiryakiliğini çıkarıp çok zengin olan Avrupalılar, bu işi nasıl yapmışlar, nasıl körüklemişler, beğendirmişler.” diye üç cilt, güzel bir kitap hazırlamış.

Almanya'da bıraktım ama çok teferruatlı bilgi toplamış, resimler koymuş. Müslümanlarla alay ederek, sigaralara İslâmî isimler koyarak, müslümanları kandırmak için ne oyunlar yaptıklarını o kitapta çok güzel anlatmıştı. Bir hocaefendi ama ismini hatırlayamadım. İçilmemesi lazım.

Soru: Muhterem hocam, bir bayan temettü haccına niyetleniyor. Tavafı yapıyor. Sa'yi yaparken abdesti bozuluyor. Sa'yi tamamlamaya az kala abdesti bozulmuş. Öylece tamamlayıp saçlarını kestirmiş, ihramdan çıkmış. Bir ceza gerekir mi? Bu durumda ne yapılması lazım?

Cevap: Sa'yin çoğu olunca, sa'y tamam olmuş oluyor. Zaten temettü haccına niyetlenmiş, tavafı tamamlamış, sa'yin de çoğunu tamamlamış. Orada bıraksaydı "Mazeretim var." diye bırakmış olacaktı ama kalan kısmını, abdesti bozularak yaptığı için bir ceza gerekecek. Yarın inşaallah o cezanın miktarını söyleyeyim.

Allah hepinizden razı olsun. Haclarınız makbul, mübarek, güzel, Allah'ın rızasına uygun güzel haclar olsun. İbadetleriniz makbul

olsun. Dualarınız müstecâb olsun. Allah vücudlarınıza sıhhat âfiyet versin. Türkiye'deki ve dünyanın öbür yerindeki kardeşlerimizi duadan unutmayın. Ümmet-i Muhammed'e umumen dua edin. Ülke ülke dua edin. Kosova'daki kardeşlerimize, Çeçenistan'daki, azınlık olarak yaşadıkları yerlerdeki kardeşlerimize dua edin. Memleketimizde, kasabamızda, köyümüzde, komşumuz, evimiz, neyse, yakınımızdaki insanları hatırladıkça ismen ve onların derdini de meselesini de zikrederek Allah'a tekrar tekrar dua edin.

Peygamber Efendimiz duaları bazen iki defa üç defa yapardı; duayı tekrar etmek de iyi olur.

Dua edin, bizi de duadan unutmayın.

Allahu Teâlâ hazretleri iki cihanda cümlelerinizi aziz eylesin.

es-Selâmü aleyküm ve rahmetullâhi ve berekâtüh!

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

4 Zilhicce 1419 / 21.03.1999

Mekke

Bütün HAC VE UMRE SOHBETLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.

